

pedapaneeli JA keskustelukorttivihko

KAKSI MATKAA ASIAKASLÄHTÖISEEN GRAAFISEEN SUUNNITTELUUN

Tiivistelmä

Opinnäytetyönäni olen ollut mukana toteuttamassa kahta museopedagogista yhteistyöprojektia.

Järvenpään taidemuseon kanssa olen suunnitellut maahanmuuttajille suunnattua selkokielistä oppimispakettia EERO, VENNY JA ME.

Toisessa projektissa suunnittelin Suomen valokuvataiteen museon näyttelyyn SILMÄNLUMETTA JA SURREALISMIA informatiivisen pedagogisen seinämän visuaalisen ilmeen.

Näiden projektien tavoitteena oli kehittää ammatillista osaamistani graafisessa suunnittelussa ja erityisesti asiakasyhteistyössä, sekä painotuotteiden käytännön toteutuksessa. Lisäksi halusin oppia uutta museoiden yleisötyöstä, saavutettavuudesta ja selkokielestä.

ASIASANAT:

museopedagogiikka, näyttelysuunnittelu

Abstract

The purpose of my graduation project was to carry out educational cooperation project with two museums.

For Järvenpää Art Museum, I have been planning plain language learning package, EERO, VENNY AND US, especially for immigrants.

Another project was planned with the Finnish Museum of Photography and my responsibility was to create visual appearance for informative educational wall in exhibition called Surreal Illusionism Photograph Fantasies of the Early 20th century.

These projects aimed to develop my professional skills in graphic design, in particular in cooperation with customers, as well as printing process in practice. In addition, I wanted to learn more about audience work, accessibility and plain language in museums.

sisälllys

Taustaa ja tavoitteita	7	
Teemoja ja käsitteitä	9	
Matkalle lähtö ja matkakumppanit	10	
MATKA A. Suomen valokuvataiteen museo		
MATKA B. Järvenpään taidemuseo		
PEDAPANEELI	MATKA A	12
Pysähdyspaikat	Tapettikuvio ja ryhmittely Pystytysvaiheen muutokset Typografiset valinnat Kehykset, viivat ja kiekurat	
KESKUSTELUKORTTIVIHKO	MATKA B	20
Pysähdyspaikat	Typografiset valinnat Paketti ja kansikuvio Paperi ja sulkija Kuvien käsittely ja muu muokkaus Kartat	
Mitä nyt ja sen jälkeen	28	
Aikajana	30	
Lähteet	34	

taustaa ja tavoitteita

*”halusin tehdä jotain tuttua,
mutta uudenlaista
jotain mitä en vielä osaa,
jotain todellista, josta
voisi olla hyötyä muillekin”*

Valitessani aihetta opinnäytetyölle listasin itselleni toiveita ja pohdin myös aiempien omien opinnäytetöiden merkitystä omalle ammatilliselle kehitykselleni. Olen tehnyt jo yhden käytännöllisen, itseäni palvelevan työn sekä kaksi taiteellista, sisällöllisiä merkityksiä korostavaa. Lisäksi olen tehnyt yhden täysin pelkästään kirjallisen opinnäytetyön. Tilaajalähtöinen asiakastyö oli vielä siis tekemättä.

Oppilaitoksen ulkopuolinen tilaaja ja heidän tarpeensa tuovat uuden ja erilaisen viitekehyksen ja aikataulun. Työelämässä olen tottunut aikatauluihin ja niiden noudattamiseen, mutta halusin kokeilla kuinka selviän työn tilaajan ja painotyön toteuttajan antamista aikatauluista ja teknisistä haasteista.

Elinikäinen oppiminen

Olen muuttanut vuosien varrella suhdettani oppimiseen ja osaamiseen. Aiemmin suhtauduin opiskeluun hyvinkin konkreettisesti jonkin taidon, tuotteen tai jopa tutkinnon kannalta. Nykyään merkityksellisemmältä tuntuvat asioista innostuneena pysyminen ja elämänhallinta.

Yhteiskunnan kannalta elinikäinen oppiminen on kansalaisten voimavarojen täysipainoista hyväksikäyttöä kansakunnan kilpailukykyyn säilyttämiseksi. Ihmisläheisempi näkökulma painottuu määriteltäessä elinikäinen oppiminen inhimillisten voimavarojen jatkuvaksi kehittämiseksi kunkin yksilön omilla ehdoilla ja vastuulla. (Silvennoinen & Tulkki, 1998,9) Jälkimmäinen määritelmä siis siirtää vastuun oppimisesta yksilölle. Elinikäinen oppiminen on tiedostettua vastuuta omasta elämästä ja muutoksesta osana yhteiskuntaa.

Yhteiskunnallinen vastuu

Yhteiskunnan nykyisessä taloudellisessa tilanteessa koen, että olen käyttänyt jo liiankin moneen kertaan ilmaisia kouluttautumismahdollisuuksia vain itseni kehittämistä varten. Jonkunlaisesta ehkä jopa naiivista vastuuntunteesta johtuen halusin valita kohteen, jolle voisin olla jotenkin hyödyksi ja ”maksaa” takaisin saamiani opiskelumahdollisuuksia.

Työssäni kuvataideopettajana olen sivunnut museoalaa lähinnä sen palvelujen käyttäjänä. Minuun on tehnyt suuren vaikutuksen ohjatuilla opintokäynneillä museoiden henkilökunnan ammattitaito ja sitoutuminen työhönsä. Joitain oppilaitani on ollut työssäoppimisjaksoilla eri museoissa. Kulttuurin laajakaista-hankkeen koko päivän kestävällä vierailukäynneillä olen päässyt tutustumaan museotyöhön muutenkin kuin näyttelykävijänä.

Museoalalla tuntuivat kohtaavan omat uuden oppimisen tavoitteeni, sekä mahdollisuus hyödyntää vuosien varrella oppimaani.

Kunnioitukseni ja ”myötätuntoni” museolaa kohtaan on kasvanut, taloudellisten leikkausten kohdistuttua erityisesti juuri kulttuurialaan ja museoihin. Jopa museoiden olemassaoloa kyseenalaistavia lausuntoja on julkaistu viime aikojen poliittisissa keskusteluissa.

Toimeksianto ja asiakastyö

Luovalla alalla toimimassa tulee usein sortuneeksi ajattelemaan, jossa korostuvat omat taiteelliset visiot ja sisällölliset kokeilut. Minä halusin tässä projektissa tehdä nimenomaan päinvastoin ja yrittää tehdä omaa projektiani asiakkaita, ei itseäni varten. Asiakastyössä suunnitelmani toteutetaan ja julkistetaan oikeasti. Haluan kehittää myös osaamistani yhteistyössä painotalojen kanssa, mikä on tärkeä osa-alue graafisen suunnittelijan työssä.

Ryhmätyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa on osoittautunut paitsi haastavaksi myös antoisaksi. Olen saanut tässä projektissa tavata ja työskennellä erittäin mielenkiintoisten ja omalla alallaan laaja-alaisen asiantuntijoiden kanssa.

teemoja ja käsitteitä

Museo oppimisympäristönä

Museoilla on useita perustehtäviä, joista yleisesti tunnetuin on museoiden tehtävä kulttuuria ja sen ilmiöitä keräävänä ja säilyttävänä instituutiona, sekä tehtävä välittää kokoelmiinsa liittyvää tietoa ja asettaa kokoelmansa yleisön käyttöön näyttelyiden muodossa. Mutta näiden tehtävien lisäksi tai jopa ne sisältäväksi tehtäväksi voidaan määritellä museon toimiminen oppimisympäristönä. Museo siis kerää ja asettaa esille objekteja tai taidetta tarjotakseen yleisölle oppimiskokemuksia. (Kaitavuori, 2007, 279-281)

Museopedagogiikka

Museopedagogisen yhdistyksen PEDAAALI ry:n puheenjohtaja ja perustajajäsen Erja Salo kertoo, että museopedagogiikka -termin tilalle on nykyään vakiintunut laajempaan käyttöön termi yleisötyö. Käytössä on myös esim. museokasvatus, museo-opetus, kulttuuripalvelut tai tuttavallinen peda. Museopedagogian osa-alueita voivat olla taidekasvatus, yleisökasvatus ja yleisötyö.

Yleisötyö tarkastelee museota ja museokäyntiä kokonaisvaltaisesti, ei pelkästään museon esittämän sisällön kannalta vaan kaikkea sitä mitä kävijä kohtaa museossa ja jopa museon ulkopuolella.

Sillä on kolme lähtökohtaa:

- helpottaa, rohkaista ja tukea kävijän henkilökohtaista kokemusta ja elämystä sekä aktivoida omiin tulkintoihin ja omaan luovuuteen
- välittää informaatiota, syventää ymmärrystä ja lisätä tietoa
- käsitellä ja avata museota instituutiona, tilana ja paikkana.

Museopedagogian tehtäviin kuuluu myös koko organisaation sitouttaminen yleisön huomioimiseen ja pedagogisen mission tukemiseen.

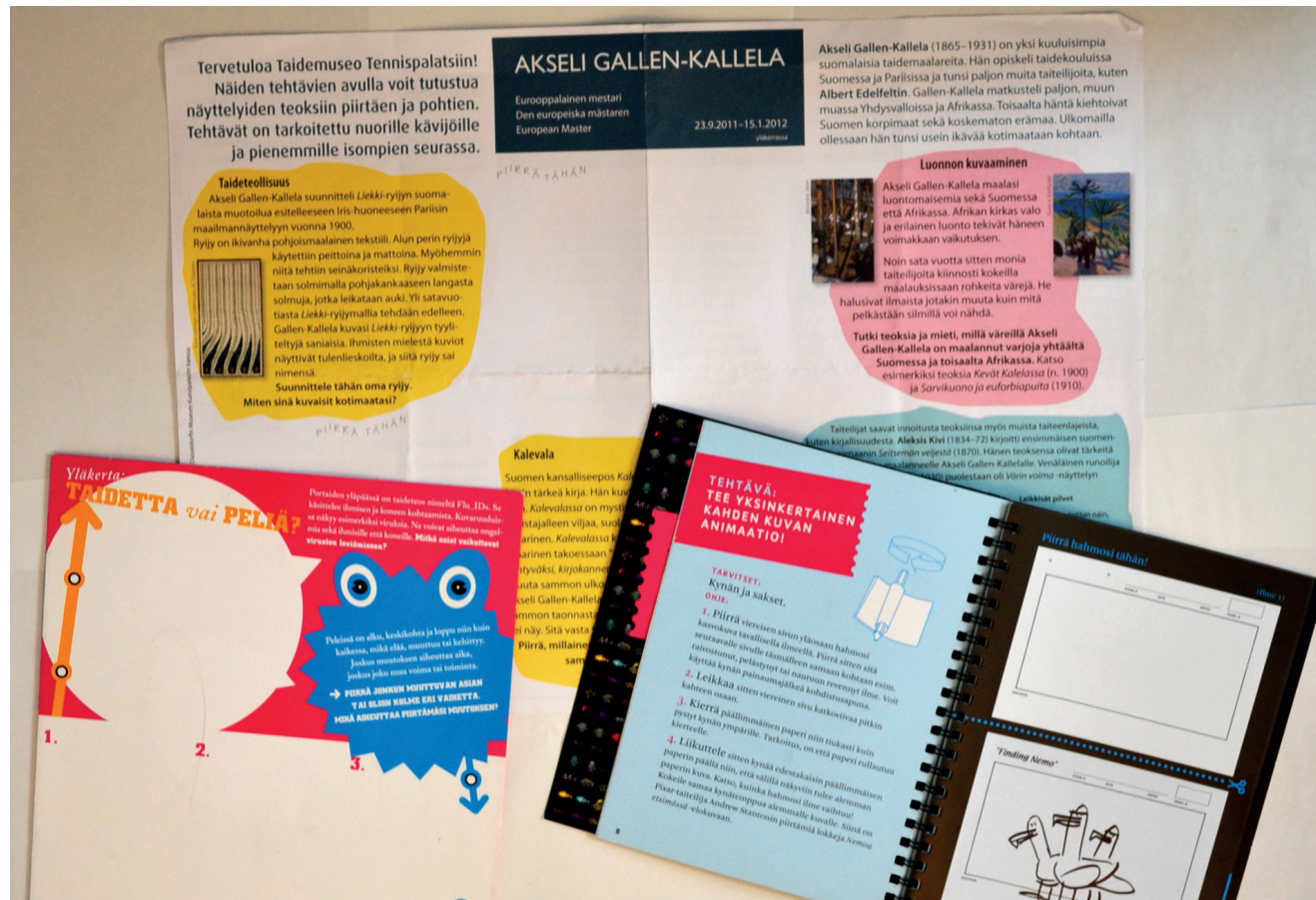
Saavutettavuus

Museoiden tai miksei myös laajemmin ajateltuna kaikkien yleisten palveluiden saavutettavuudella tarkoitetaan, että monenlaisia yleisöjä palvellaan hyvin. Kaikilla on mahdollisuus osallistua ja saada elämyksiä. Helppo ja esteetön tiedon hankkiminen, liikkuminen, näkeminen, kuuleminen ja vuorovaikutus lisäävät saavutettavuutta. Yksilölliset tavat toimia on huomioitu. Saavutettavuuden kokonaisvaltaisessa tarkastelussa huomioidaan viestinnän saavutettavuus, hinnoittelun saavutettavuus, rakennetun ympäristön saavutettavuus, saavutettavuus eri aistien avulla, tiedollinen, sosiaalinen ja kulttuurinen saavutettavuus. Näihin kaikkiin vaikutaan avoimien asenteiden ja päätöksenteon avulla. (Virtanen, 2009, 21)

Selkokieli

Selkokieli on helposti ymmärrettävää kieltä. Sen rakenne ja sisältö on mutkatonta. Selkokielellä kirjoittaessa pyritään ottamaan huomioon vastaanottajan kielellinen kyvykyys. Selkokielen tarvitsijoita saattavat olla muun muassa eri vammaisryhmät, lukemis- ja kirjoittamisvaikeudet, vanhuksia ja suomenkieltä opettelevat (af Hällström, 2011,81). 2000-luvun alusta lähtien selkokielen tarvetta on perusteltu saavutettavuus käsitteen kautta (Virtanen, 2009, 20).

Näyttelysuunnittelussa saavutettavuuteen ja selkokielisyyteen vaikuttavat tyypografiset valinnat sekä tekstien sijoittelu ja valaistus näyttelytilassa.

Helsingin kaupungin taidemuseon tuottamia museopedagogisia materiaaleja.

matkalle lähtö...

Huomattuani, että museoiden yleisötyössä tuntui yhdistyvän monta tälle opinnäytetyölle asettamaani tavoitetta, lähetin PEDAAALI ry:n sähköpostilistalle yhteistyökyselyn. Kyselyyn sain viisi vastausta, josta lähinnä aikataulujen sopivuuden takia valitsin kaksi yhteistyötahoa; Järvenpään taidemuseon ja Suomen Valokuvataiteen museon.

Kehotuksista huolimatta en keskittynyt vain yhteen projektiin. Päätin tehdä molemmat, sillä todellisissa asiakasprojekteissa mukana oleminen oli tärkeämpää kuin opinnäytetyön ”oikein” tekeminen.

Seuraavien aukeamien aikajanoilla olen pyrkinyt kertomaan siitä, miten projektit etenivät asiakkailta saamani materiaalin mukana.

Yhteistyökumppanin etsintä!

Olen kuvataideopettaja (TaM), joka täydentää osaamistaan suorittamalla graafisen suunnittelun amk-tutkintoa Lahden muotoiluinstituutissa.

Etsin opinnäytetyöni yhteistyökumppaniksi museopedagogista projektia tai näyttelyä, johon voisin suunnitella ja toteuttaa visuaalista ja pedagogista materiaalia!

Olen tällä hetkellä opintovapaalla työstäni Kouvolan seudun ammattiopistosta ja opinnäytetyöprojektin teko ajoittuu alustavasti loppukeväälle ja kesälle 2013. Joten esimerkiksi syksyyn 2013 ajoittuvat näyttelyt sopisivat loistavasti!

Vaikka oma ammatillinen kokemukseni on lähinnä kuvataiteen ja muotoilun alalta, niin olen kiinnostunut yhteistyöstä myös muunlaisissa museoalan projekteissa. Asun Päijät-Hämeessä ja toivon yhteistyötahon sijaitsevan jossain alle 2 tunnin ajomatkan päässä. En odota saavani opiskeluuni liittyvästä suunnittelutyöstä rahallista korvausta, mutta toiveena on, että yhteistyökumppanilla olisi jonkinlaisia resursseja painattaa ja toteuttaa suunnitelmat!

Yhteydenottoja odottaen!

Milla Aaltonen
puh. 050 4016894
milla.aaltonen@lpt.fi

MATKA A Suomen valokuvataiteen museo

Suomen valokuvataiteen museo on valokuvan valtakunnallinen erikoismuseo, jonka tehtävänä on edistää ja vaalia suomalaista valokuvataidetta ja valokuvakulttuuria. Valokuva-alan järjestöjen aloitteesta perustettu museo aloitti toimintansa vuonna 1969. Museota ylläpitää Suomen valokuvataiteen museon säätiö.

Museon päätukijat ovat opetusministeriö ja Helsingin kaupunki, joka tarjoaa museolle tilat Kaapelitehtaalla Ruoholahdessa. Museon johtaja on Elina Heikka. Vakituista henkilökuntaa museossa on neljätoista.

Näyttelytoiminnassa museo esittää kotimaista ja kansainvälistä nykyvalokuvausta sekä tuo esille valokuvan monimuotoista historiaa. Näyttelytilojen koko on noin 800 m². Museopedagogiikka tukee näyttelytoimintaa sekä tuottaa valokuva- ja mediakasvatushankkeita eri yleisöille.

Museon kokoelmiin kuuluu noin 3,7 miljoonaa kuvaa, jotka kattavat valokuvan eri käyttökulttuurit. Kokoelma-astoissa painottuu kotimainen nykyvalokuvataide. Valokuvauksen säilyttämiseen ja konservointiin liittyvissä kysymyksissä Valokuvataiteen museossa on valtakunnallisesti katsoen merkittävää erityisosaamista.

Museo harjoittaa kokoelmia koskevaa perustutkimusta sekä tuottaa tutkimuksellisia julkaisuja. Kotimaista valokuvatutkimusta museo edistää yhteistyöhankkeilla tutkimusta tekevien laitosten kanssa, ylläpitämällä valtakunnallista valokuvatutkijoiden verkostoa ja jakamalla apurahoja Börje ja Dagmar Söderholmin rahastosta. Tutkimusta ja valtakunnallista kuva-arkistotyötä palvelevat myös museon ylläpitämä tietokanta suomalaisista valokuvaajista sekä museon tietokannat ja selvitykset suomalaisista kuva-arkistoista. Museolla on lisäksi tutkijoille tarkoitettu valokuva-alan kirjasto.

Projektin alku

Yhteyshenkilönä museolla oli yleisötyövastaava Erja Salo. Minun osuuteni oli ideoida ja toteuttaa oheismateriaalia liittyen Silmänlumetta ja surrealismia 1900-luvun alun postikorttitaiteessa -näyttelyyn.

Kalha, Harri. 2012. IHME JA KUMMA. Surrealismia ja silmänlumetta 1900-luvun alun postikorttitaiteessa. WSOY

www.valokuvataiteenmuseo.fi

MATKA B Järvenpään taidemuseo

Taidemuseon kokoelma koostuu kahden kansallisesti merkittävän taiteilijan, Venny Soldan-Brofeldtin (1863-1945) ja Eero Järnefeltin (1863-1937) tuotannosta. He työskentelivät viime vuosisadan vaihteessa Tuusulanjärven taiteilijayhteisön jäsenenä ja taiteilijanaapureina. Heidän taiteilijauransa aikana suomalaisuusaaite ja kansallinen identiteetti saivat visuaalisen muotonsa kansainvälisten taidevirtausten vanavedessä. Kokoelmateosten aihepiirit sisältävät niin värikylläisiä maisemia, luonnonlyriikkaa, perheen arjen kuvauksia kuin taidokkaita muotokuviaakin. Teokset on tehty aivan lähellä – melkein museon naapurissa.

Museon näyttelyissä vuorottelevat kokoelmanäyttelyt ja uudempaan taiteeseen liittyvät kutsunäyttelyt.

Museon ylläpitäjä on Järvenpään kaupunki ja vakituista henkilökuntaa on kolme.

Projektin alku

Yhteyshenkilönä ja samalla myös projektin työryhmänä olivat museointendentti Hanna Nikander ja opasvas-taava Pinja Petäjä. Yhdessä heidän kanssaan lähdin ideoimaan ja toteuttamaan pedagogista materiaalia Venny Soldan-Brofeldtin ja Eero Järnefeltin 150-vuotis-juhluvuoden kunniaksi.

Robbins, Nina (toim.). 2009. TAIDE KANTAA. Järvenpään taidemuseon kokoelma.

www.jarvenpaa.fi/taidemuseo

PEDAPANEELI matka A

Suomen Valokuvataiteen museon kanssa tekemäni yhteistyö liittyi näyttelyyn, jossa esiteltiin 1900-luvun alun teollisen valokuvan kultakautta ja modernin valokuvataiteen varhaishistoriaa valokuvapostikorttien kautta. Surrealismia ja silmänlumetta -näyttelyyn valittiin lähes 500 valokuvapostikorttia näyttelyn kuraattori Harri Kalhan kokoelmista.

Näyttelyn dramaturgia oli rakennettu viiden eri teeman ympärille, joiden avulla näyttelykävijälle oli tarkoitus hahmottaa kuva-aiheiden moninaisuus. Teemat olivat liike, leike, leikki, lumo ja lempi. Näyttelytila oli jaettu osiin näiden teemojen pohjalta ja teemojen mukaan jaettiin myös esillä olevat kuvat, niistä tehdyt kuvasuurennot ja muu oheismateriaali. Esimerkiksi leikki -osiossa oli tintamareskejä, joihin näyttelykävijä sai itse asettua osaksi kuvaa.

Jo aivan yhteistyömme alussa minulle kerrottiin ettei tähän näyttelyyn haluta monista muista ns. historia-näyttelyistä tuttua suurta määrää tiedollista tekstiä. Minun tehtäväkseni annettiin ideoida osio, jossa noin

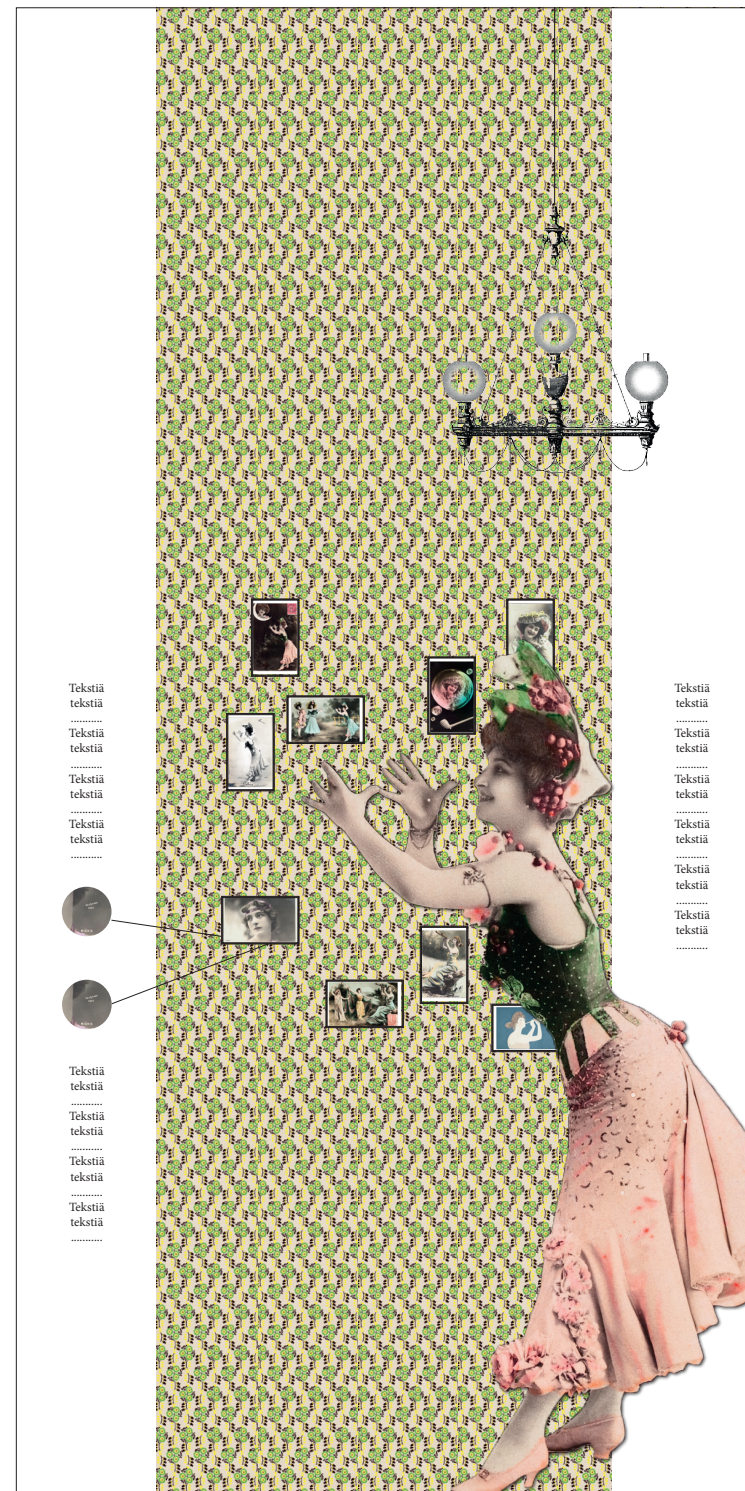
kymmenen kuvan ja tekstin avulla havainnollistetaan niiden taustalla olevia teknisiä ja historiallisia ilmiöitä. Asiat, jotka haluttiin kertoa olivat varhainen fotomontaa-si -tekniikka, sekä siihen liittyvä mahdollisuus rakentaa epätodellisia tilanteita ja tiloja esimerkiksi aikakauden kuuluisuuksien kesken. Korttien kuvista löytyvää tietoa esimerkiksi siinä esiintyvistä henkilöstä, sen kuvaajasta, sekä sen tehneestä yrityksestä, haluttiin myös tuoda näyttelykävijöille tiedoksi.

Osuuttani näyttelysuunnittelussa alettiin nimittää pedapaneeliksi, koska sen avulla haluttiin opettaa katsojalle tästä aikakaudesta asioita, jotka eivät ole nykykatsojalle välttämättä ilmiselviä.

Kuvasimerkit paneelin korteista. Oikean reunimmisesta kuvassa varieteetähti Marie Marville, joka pedapaneelitoteutuksessa suurennettiin aikuisen henkilön kokoiseksi pahvihahmoksi. KUVAT HARRI KALHAN KOKOELMISTA

Ensimmäinen versio ns. pedapaneelistä. Paneelin leveys noin 120cm.

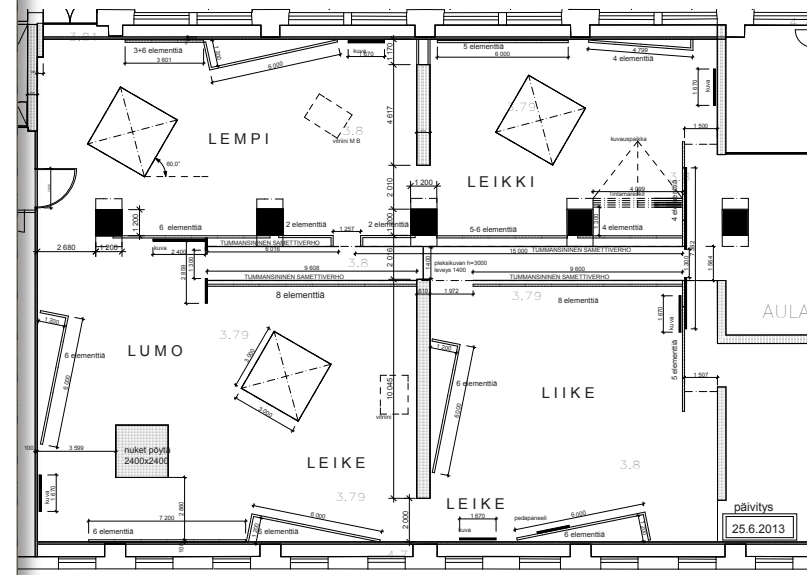

Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....

Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....

Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....

Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....
Tekstiä
.....

Taina Väisänen pohjapiirros näyttelytilasta.

pysähdyspaikat MATKA A

Silmänlumetta ja surrealismaa -näyttelyyn liittyvät suunnitelmani kokivat dramaattisia muutoksia matkan varrella ja osa suunnitelmista jäi myös kokonaan toteuttamatta. Alkuperäisen, sekä toteutuneen suunnitelmani kannalta merkityksellisimmät valinnat suunnitteluprosessissa olivat:

Tapettikuvio ja ryhmittely

Jo ensimmäisessä suunnitelmassani oli paneelin taustalla pienikuvioista tapettia (kts s.13). Halusin kuitenkin kokeilla kuvion suunnittelua itse, valmiin tapetin ostamisen sijaan. Työryhmä oli siihen suostuvainen. Tapetin ja maalatun seinäpinnan vaihtelulla tavoitteeni oli rytmittää tekstijulisteita ja kehystettyjä kortteja, sekä helpottaa teksti- ja kuvasisältöjen yhdistämistä toisiinsa.

Suunnittelemani pintaornamentin lähtökohtana oli 1800-luvulta peräisin oleva kirjain, jonka purin osiin ja käytin osia uudelleen tapettikuviossa. Tapetin värit ovat vaaleanpunaista lukuunottamatta, näyttelysuunnittelujoiden määrittelemistä teemaväreistä valittuja. Vaaleanpunaisen valitsin mukaan yhdistäväksi tekijäksi Marville-hahmon ja taustan välille.

Sisällöllisesti kokonaisuus koostuu kolmesta erilaisesta informatiivisista osiosta, joissa on sekä kuvakortteja, että niihin liittyvää tekstiä.

MIELIKUVITUS KUPLII -osio, johon kuuluu kaksi kuvaa ja kohtalaisen lyhyt teksti kolmella kielellä.

PALTTUA REALISMILLE -osio, jonka yhteydessä on neljä kuvakorttia, ihmisen kokoinen suurennos yhdessä kuvassa esiintyvistä henkilöistä (Marville) ja pisin teksti eri kieliversioineen.

STRATEGISET MITAT -osio, jossa on vain yksi kuvakortti, mutta lyhyet tekstit viittaavat kortin neljään eri yksityiskohtaan.

Pystytysvaiheen muutokset

Jo suunnitteluvaiheessa minulle selvisi, että "pikkuinen" pedapaneeli olikin kasvanut koko seinän kokoiseksi, mutta lopullisen varmistuksen mitoilta sain oikeastaan vasta juuri ennen tiedostojen lähettämistä painoon. Kesälomien takia en ollut saanut varmistusta kysy-

R. Stirling, Fanciful alphabet. (Schmidt, 2005, 185)

myksiini, mutta olin kuitenkin jo suurentanut julisteita ja leventänyt tapetoitavia alueita. Pystytysvaiheessa asian taisivat tajuta vasta kunnolla myös kuraattori ja yleisötyövastaava.

Alusta asti olin tiennyt, että tekstin muodossa olevan tiedon määrää pyrittiin tässä näyttelyssä minimoimaan. Seinän kokoa ja sen "täyttämistä" isommaksi ongelmaksi muodostui seinän keskeinen sijainti ensimmäisessä tilassa näyttelyn kiertosuunnassa. Asiaa oli pystytystilanteessa pohtimassa lähes koko työryhmä ja siinä päädyttiin vaihtoehtoon, jossa kahden seinän sisällöt vaihdettiin keskenään. Oman osuuteni ryhmittelin täysin uudelleen ja tapetit jätettiin muutoksen takia pois kokonaan.

Tekstin paras sijoituskorkeus on silmän korkeudella, noin 90-150cm lattiasta ja laajemmat tekstikokonaisuudet tulisi sijoittaa välille 75-200cm (af Hällström, 2011, 86). Viereisellä sivulla olevaa valmista suunnitelmaa varten olin miettinyt myös tekstijulisteiden sijoituskorkeudet suhteessa näihin suosituksiin. Viime hetken käytännön muutokset muuttivat kuitenkin tilannetta ja yksi julisteista on hieman liian korkealla.

Valmis suunnitelmani kokonaisuudesta.

Pala suunnittelemani tapettikuviota.

Typografiset valinnat

Minulla oli mielessäni kolme vaihtoehtoa lähtiessäni valitsemaan kirjaintyyplejä pedapaneelin tekstijulisteisiin. Ensimmäinen vaihtoehto mukailla näyttelyn julisteeseen valittua Rennie Mackintosh -kirjaintyyppiä ja Arts and Crafts -liikkeen tyyliä. Liitän käsityöläisyyden vahvasti Arts and Crafts -tyyliin ja tämä näyttely esittelee taas oman aikakautensa populaarikulttuuria.

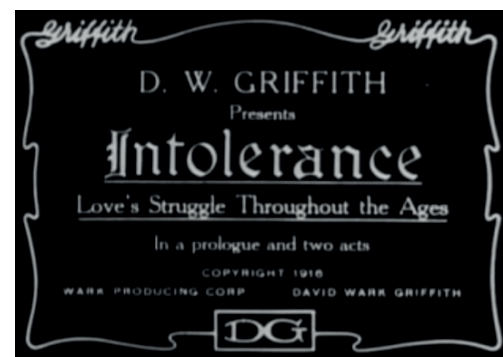
Toiseen vaihtoehtoon sain vinkin näyttelyn kuraattori Harri Kalhalla, joka näytti minulle museon kirjaston yhden kirjan selyksessä ollutta koristeellista wooden type -tyylistä fonttia. Kokeilin löytämiäni tämän tyyllisiä kirjaintyyppejä, mutta mielestäni loppu-**ROSEWOOD** tulos oli sekava ja todella outo rinnastettuna Rennie Mackintoshiin.

Halusin kuitenkin yhdistellä erilaisia tyyplejä ja leikitellä visuaalisilla viittauksilla. Olen hakenut ideoita 1800-luvun loppupuolen mainonnasta, sekä mykkäfilmeistä. Päädyin myös valitsemaan sekalaisen valikoi- man jo näyttelyn kuvakorttien julkaisuaikaan olemassa olleita kirjaintyyppejä.

Korostamalla eri kirjaintyypeillä ja suuremmalla piste- koolla otsikoita ja erisimiä pyrin korostamaan mainos- julistemaisuutta. Mainosmaisuu- ta korostin myös osassa julisteita kehyksillä ja koristekuvioilla. Tekstin keski- tettyä tasausta ei pidetä luettavuuden kannalta hyvänä näyttelyteksteissä (af Hällström, 2011,85), mutta sillä on niin vahva merkitys tässä tapauksessa visuaaliselle ilmeelle, etten luopunut siitä.

Eri kieliversiossa päädyin ratkaisuun, jossa kaikki kielet ovat samoilla typografisilla valinnoilla tehtyjä. Tähän päädyin erilaisten kokeilujen kautta. Näyttelyis- sä on aika tyyppillistä, että kieliversioihin käytetään joko saman kirjaintyyppin eri leikkausta, eri pistekokoa tai jopa aivan eri tyyppiä.

Tekstiä oli hyvin eri määriä eri osa-alueilla. Yhdessä osiossa olin kuvateokseen viittaavan tekstisisällön takia pakotettu laittamaan myös eri kieliversiot samaan tekstijulisteeseen.

D.W. Griffith's "Intolerance" 1916.

Morris Pere, Fils and Emily Levy. Cirque D'Hiver poster. 1871

Kehykset, viivat ja kiekurat

Kaikkina kolmessa tekstijulistesarjassa on tekstin lisäksi jotain muita kuvia. Palttua realismille -julisteis- sa käsintehtyn oloiset kehykset, Mielikuvitus kuplii -julisteissa kiekurakuvio ja Strategisissa tiedoissa ovaalimallisten kuvasuurennoston lisäksi ohuet vaa- kasuorat viivastot rytmittämässä tekstejä. Nämä kuvat ovat muunnelmia samasta x-kirjaimesta kuin tapetin ornamentti.

ENGRAVERS (1903)

72pt

Didot (1783)

34,5pt

Clarendon (1845)

68pt

Kuva: Virve Laustela

Strategiset tiedot -osion kortti (alakuvasa vasemalla), jossa julkiskaunotar Miéris. Soikioilla merkatuista kohdista suurenokset ja lisätietoja tekstijulisteeissa.

STRATEGISET TIEDOT

Kun katsomme vanhaa korttia, näemme ensimmäiseksi kauniin kuvan, vasta sitten ryhdymme miettimään, ketä kuva mahdollisesti esittää. Joissakin korteissa tieto on painettu korttiin: tässä mallina on 1900-luvun alun kansainvälinen julkiskaunotar **Miéris**. Kortin kuvapuoleen sommiteltiin myös muita aikalaiskulttajien ja nykykävijöiden tarpeita palvelevia tietoja.

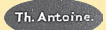
STRATEGISKA FAKTA

Då vi ser på ett gammalt vykort, uppfattar vi först bara en vacker bild och börjar först sedan fundera över vem den eventuellt föreställer. På en del kort finns den uppgiften tryckt. T.ex. här har den i början av 1900-talet internationellt kända skönheten **Miéris** fått stå modell. Också andra fakta av intresse för både samtidskonsumenterna och dagens samlare kan stå tryckta på kortets framsida.

STRATEGIC FACTS AND FIGURES

When we look at an old card, we first notice the beauty of the picture, and only then do we start thinking about who is depicted. In some cards, this information is printed on the card itself: in this one, posing as the model is **Miéris**, a famous international beauty. Other pieces of information that served the needs of contemporary consumers and today's collectors were fitted on the picture side of the card as well.

Fantasiakorttien suosio liittyi osaltaan urbaanin viihde- ja julkiskulttuurin nousuun. Niinpä kortissa mainitaan teatterin nimi, jossa tähti tuohon aikaan esiintyi: **Antoine**. Kortin funktio oli moninainen: se oli yhtä aikaa potentiaalinen viestilusta, keräilykappale albumiin, fanin muisto idolista, muotokuva sekä artisin käyntikortti ja vielä teatterin mainos.

Fantasiakortens popularitet hänger ihop med den urbana underhållnings- och kändiskulturens uppsving. Alltså nämns också **Antoine**, den teater som stjärnan uppträdde vid. Vykortets funktioner var mångahanda: förutom ett potentiellt underlag för meddelanden var det ett samlarobjekt att bevaras i album, en beundrars minne av en idol, en modebild, ett visätkort för artisen och dessutom reklam för teatern.

The popularity of fantasy cards can be partly explained by the rise of the urban entertainment and celebrity culture. The card, thus, mentions the name of the theatre at which the star was performing at the time: **Antoine**. The postcard had many functions: it was simultaneously a blank space for a message, an item to be placed in a collector's album, a fan's memento of their idol, a fashion photograph, an artist's business card and an advertisement for a theatre.

Ansioituneimmat valokuvakorttiryhmät panostivat teknisen ja taiteellisen laadun ohella brändiin. Ne liittivät kortin kuvapuolelle logon, joka toimi kuluttajille laadun takeena. Firman merkintä löytyi usein kuvan alareunasta: S.I.P. on lyhennys yrityksen nimestä. **Société Industrielle des Photographes** ("teollisuusvalokuvaajien liitto") ajoj Ranskassa valokuvaajien asiaa julkaisemalla ja levittämällä heidän kuviaan postikorttiformaattia.

De mest framstående vykortsfirmorna satsade inte bara på teknisk och konstnärlig kvalitet utan också på att utveckla sitt varumärke. På kortets framsida tillade de sin logotyp som för konsumenten fungerade som kvalitetsgaranti. Firmatecknet står ofta i kortets nedre kant: S.I.P. är en förkortning av namnet **Société Industrielle des Photographes** ("industrifotografernas förbund"), ett företag som förde fotografernas talan i Frankrike genom att publicera och distribuera deras arbeten i postkortsformat.

The most distinguished photographic postcard companies not only promoted high technical and artistic quality, but also their brand. They added their logo on the picture side of the card, which acted as a guarantee of quality for consumers. This logo is often found at the bottom of the image: S. I. P. is an abbreviation for **Société Industrielle des Photographes**. S.I.P. ("the society of industrial photographers") promoted the cause of photographers in France by publishing and distributing their photographs in postcard format.

Miérisin niskan tuntumassa näkyy vielä yksi tärkeä asia: valokuvaajan signeeraus. **Leopold Reutlinger** oli 1900-luvun vaihteen arvostetuimpia kaupallisia valokuvaajia. Muita tunnettuja kuvaajia olivat muun muassa **Henri Manuel, B. J. Falk, Paul Boyer, Lucien Waléry, Sazerac ja Traut**. Kaikkien näiden valokuvaajien otoksista tehtiin toistaan kutkuttavampia fantasiakortteja.

Någonstans i närheten av Miéris' nacke befinner sig ännu en viktig detalj: fotografens signatur. På tröskeln till 1900-talet hörde **Leopold Reutlinger** till de mest uppskattade kommersiella fotograferna. Andra kända fotografer var bl.a. **Henri Manuel, B.J. Falk, Paul Boyer, Lucien Waléry, Sazerac och Traut**. Alla tog de fotografier som låg till grund för fantasiakort, det ena härligare än det andra.

Another important piece of information can be spotted next to Miéris' neck: the signature of the photographer. **Leopold Reutlinger** was one of the most prestigious commercial photographers at the start of the 20th century. Other well-known photographers include **Henri Manuel, B. J. Falk, Paul Boyer, Lucien Waléry, Sazerac and Traut**. All these photographers had their images turned into the most imaginative fantasy postcards, which were then reproduced en masse.

MIELIKUVITUS KUPLII

Valokuvakortissa poseeraa brittiläinen näyttämölähti **Madge Lessing** kissansa kanssa. Valokuvaajana on ranskalainen **Leopold Reutlinger**. Tähti esittävät valokuvapotreitit vastasivat kuluttajien kasvavaan kuvanalkaan ennen kuva- ja muotilehtien aikaa. Kuvat inspiroivat taiteilijoita luomaan kekseliäitä fotomontaaseja. Yksinkertainen leikkaus ja liima- tekniikka kehittyi teollisessa valokuvatuotannossa moni-ilmeiseksi taiteelliseksi keinoksi.

Saksalaisen **Neue Photographische Gesellschaft** -firman tulkinassa Madge Lessing flirttailee nyt saippuakuplan sisällä. Kortti kuuluu moniosaisen sarjaan, jossa ajankohtaiset naisjulkimot esitettiin kupliluvina unelmina. Vaikka alkuperäisten valokuvaajien nimet voi selvittää kortteja vertailemalla, montaasiin luoneesta taiteilijasta ei ole säilynyt tietoa. Värivalokuvaa ei ollut vielä käytössä 1900-luvun alussa. Värikuuma, joka mukailee saippuakuplan värähdystä, saatiin aikaan ruiskumaalaustekniikalla. Tätä korttisarjaa tulkitsti 30 vuotta myöhemmin surrealistitaiteilija **Man Ray** valokuvasarjassaan *Ce qui nous manque à tous* (1937).

FANTASIBUBBLOR

På vykortet poserar den brittiska scenstjärnan **Madge Lessing** tillsammans med sin katt. Fotograf är fransmannen **Leopold Reutlinger**. Stjärnporträtten var ett svar på konsumenternas tilltagande bildöirst före bild- och modejournalernas tid. Bilderna inspirerade konstnärerna till att skapa fyndiga fotomontage. Den enkla klipp och klistra -tekniken utvecklades tack vare den industriella fotoproduktionen till ett mångfasetterat konstnärligt uttrycksmedel.

I den tyska firman **Neue Photographische Gesellschafts** tolkning flirtar Madge Lessing den här gången inuti en såpbubbla. Kortet tillhör en serie foton som presenterar de aktuella kvinnliga kändisarna som bubblande drömmar. Vem som tagit de ursprungliga fotografierna går att räkna ut genom att jämföra bilderna med varandra, medan uppgiften om montagekonstnärerna inte finns bevarade. Färgfotografiet var i början av 1900-talet ännu inte i allmänt bruk. Bildens färgspektrum som imiterar såpbubblans skimmer och glimrar i alla regubagens färger har åstadkommits med sprutmalning. Trettio år senare tolkade surrealistkonstnären **Man Ray** denna kortserie i sin egen fotostyck *Ce qui nous manque à tous* (1937).

BUBBLY IMAGES

In this photographic postcard, we see the British stage star **Madge Lessing** posing with her cat. The shot was taken by the French photographer **Leopold Reutlinger**. The photographic portraits of stars responded to the consumers' growing appetite for images in a time before glossy and fashion magazines. The images inspired artists to create innovative photomontages. In the industrial production of photographs, the simple cut-and-paste technique developed into a versatile artistic device.

In a rendering by the German company **Photographische Neue Gesellschaft** Madge Lessing now flirts inside a soap bubble. The card is part of a series in which women celebrities of the time were portrayed inside soap bubbles. The names of the original photographers can be established by comparing a variety of cards, but the identity of the artist who created the montage remains unknown.

Colour photography was not yet established at the beginning of the 20th century. The gradation of colour that imitates the iridescent glow of a soap bubble was achieved using an airbrush technique. Some 30 years later, this series of cards was reinterpreted by the surrealist artist **Man Ray** in his photographic series *Ce qui nous manque à tous* (1937).

Valmis kokonaisuus näyttelytilassa.

Kuva: Virve Laustela

Tavatessamme ensimmäisen kerran Järvenpään taidemuseon intendentin Hanna Nikanderin kanssa syksyllä 2012 ,mitään konkreettista suunnitelmaa minua varten ei vielä ollut. Museo halusi jollain erityisellä tavalla juhlistaa museon kokoelmataiteilijoiden Eero Järnefeltin ja Venny Soldan-Brofeldtin syntymien 150 -vuotisjuhlavuotta. Taiteilijoille oli tulossa omat näyttelynsä vuoden aikana, mutta niiden lisäksi haluttiin ehkä jotain pysyvämpää. Ja se mitä tehtäisiin, haluttiin julkais- ta syksyn näyttelyn avajaisissa 30.8.2013

Ensimmäisessä keskustelussa kerroin omista tavoit- teistani tässä opinnäytetyössä ja kokemuksestani eri ikäisten opettajana ja ohjaajana. Vaihtoehtoja oli ensim- mäisessä keskustelussa paljon. Keskustelimme esimer- kiksi toisen asteen ammatillisen koulutuksen opiskeli- joille suunnatusta materiaalista, sekä lasten työpajoista. Alusta alkaen kuitenkin yhtenä mahdollisuutena oli toteuttaa jotain erityisesti maahanmuuttajille suunnat- tua materiaalia. Järvenpäässä on tehty aktiivisesti työtä maahanmuuttajien kotoutumiseksi ja maahanmuuttajia toivottiin myös museokävijöiksi.

Museon toiveena oli myös että toteutettavaa materiaa- lia voisi käyttää muuallakin kuin museotilassa. Järne- feltin ja Soldan-Brofeldtin tuotantoon voisi tutustua materiaalin avulla myös esimerkiksi maahanmuuttaja- työn erilaisissa kokoontumisissa.

Keskustelukorttipaketti

Yhteistyöprojektimme kohderyhmäksi muotoutui siis erityisesti suomea toisena kielenä puhuvat, mutta myös muut selkokieltä tarvitsevat ryhmät. Selkokieli tässä yhteydessä tarkoittaa, että pyrimme välttämään vaikeita sanoja, pitkiä lauseita ja taidepuhetta. Kokoamalla sa- maan pakettiin kuvapostikortteja taiteilijoiden teoksista ja tehtävävihkon, oli mahdollista työskennellä muualla- kin kuin museossa originaalimaalausten äärellä.

Tehtävävihkon tarkoituksena on nostaa esiin asioita, joista voi keskustella kuvien avulla. Vihkossa on myös hieman tietoa, mutta lähinnä sen on tarkoitus olla kes- kustelunavaaja. Valikoimme teemoiksi kodin, perheen ja luonnon, sillä näitä teemoja löytyy taiteilijoiden teok- sista. Ne ovat myös yleismaailmallisia teemoja, joista uskoimme olevan helppo saada keskustelua aikaiseksi.

Työnjako

Tässä projektissa työryhmän muodostivat intendentti Hanna Nikander, museoassistentti Pinja Petäjä ja minä. Hanna ja minä ideoimme aluksi kokonaisuuden. Museon yleisötyöstä ja opastuksista vastaava Pinja tuli mukaan projektiin valitessamme kuvia. Pinja kirjoitti pääosan tekstistä ja on kehittänyt myös tätä keskustelukortti- pakettia hyödyntävän Eero, Venny ja me -selkokiellisen keskustelukierroksen museolle.

Millainen on sinun perheesi?
Keitä siihen kuuluu?
Mitä te teette yhdessä?

Venny Soldan-Brofeldt. Antti piirtää hiekassa. 1907. Järvenpään taidemuseo.

Eero Järnefelt. Sisäkuva Suvirannasta. 1911. Järvenpään taidemuseo.

Typografiset valinnat

Tässä projektissa jo aika alkuvaiheessa pääsimme tilaajan kanssa yksimielisyyteen työn formaatista. Moni asia, kuten sivukoko määräytyi sen mukaan. Pieni sivukoko taas vaikutti moneen muuhun päätökseen.

Myös selkokieliisyys ja siihen tehdyt ohjeet olivat merkityksellisiä tehdessäni typografisia valintoja keskustelukorttivihkoon. Selkokieliyydestä ja typografiasta kertovaa kirjallisuutta on jonkin verran, mutta niissä ei annata suoria esimerkkejä fonttivalinnoista. Joitain asioita suositellaan vältettäväksi, kuten liian epätavallisen muotoisten, kapeiden, laihojen ja suurten paksuusvaihtelujen fontteja (Itkonen, 2005, 73–75).

Papunet.net on Kehitysvammaliiton ylläpitämä sivusto puhevammaisuudesta, kommunikoinnista ja selkokielestä. Sieltä löysin Selkokielen verkkopalvelun sisällön ulkoasu ja typografia -artikkelin (Älli), jossa suositellaan esimerkiksi seuraavia fontteja käytettäväksi selkokielisessä taitossa.

SANS SERIFIT:

Verdana, Geneva, Helvetica ja Arial

ANTIIVAT:

Georgia, Utopia, Charter, Times New Roman ja Times

Päädyn kokeilemaan niistä muutamia kirjaintyyppejä. Halusin valita leipätekstiksi antiikvan ja inforuutuihin sans serif -kirjaintyyppin. Kokeilujen ja asiakkaalta saatujen kommenttien perusteella valitsin leipätekstiin Utopian ja info-osuuksiin Genevan. Rivivälikin kasvoi matkalla ja kappaleiden sisennyksistä luovuttiin ja kappaleiden väliin lisäsin tyhjää tilaa.

Ensimmäiset kokeilut:

Tämän vihkon tarkoituksena on ohjata auttaa keskustelemaan erilaista aiheista, kuten luonnosta, perheestä ja kodista. Utopia 10/12

Tämän vihkon tarkoituksena on ohjata auttaa keskustelemaan erilaista aiheista, kuten luonnosta, perheestä ja kodista. Georgia 10/12

Tämän vihkon tarkoituksena on ohjata auttaa keskustelemaan erilaista aiheista, kuten luonnosta, perheestä ja kodista. Verdana 10/12

Tämän vihkon tarkoituksena on ohjata auttaa keskustelemaan erilaista aiheista, kuten luonnosta, perheestä ja kodista. Geneva 10/12

Koti

Eero Järnefelt rakennutti huvilan Tuusulanjärven rannalle 1901. Talo sai nimekseen Suviranta. Rakennus valmistettiin puusta ja siihen rakennettiin kaksi kerrosta sekä vintti. Kodissa oli tilaa isolle perheelle.

Eero ja monet muut taiteilijat olivat kyllästyneet meluisiin ja likaisiin suurkaupunkeihin. Siksi he halusivat rakentaa kotinsa lähelle luontoa. He etsivät maaseudulta työrauhaa.

Suvirannasta haluttiin tehdä viihtyisä ja omannäköinen.

Perhe istutti talon ympärille vehreän puutarhan. Eero teki monet huonekalut itse.

Taloon kuului myös ateljee eli Eeron työhuone. Ateljeessa oli korkea katto sekä isot ikkunat, jotta siellä olisi maalaamiseen tarpeeksi tilaa ja valoa. Taiteilijayhteisössä työtä tehtiin kotona. Eeron maalausten aiheena olivat usein oma perhe ja aivan tavallinen arki.

4

Luonnollisen kokoinen sivu valmiista tuotteesta, jossa leipätekstinä Utopia pistekoossa 12, rivivälillä 12,8. Otsikkofonttina myös Utopia, pistekoossa 18.

Paketti ja kansikuvio

Olin saanut asiakkaan innostumaan korttien ja vihkosen yhdistämisestä samaan pakettiin esittelemällä kahta erilaista mallia. Toinen on Christoffer Lekan joogakortti-paketti ja toinen saksalaista alkuperää oleva kirpputori-löytöni Altmühlfrankenin alueen vaellusreittejä esittelevä paketti vuodelta 1977.

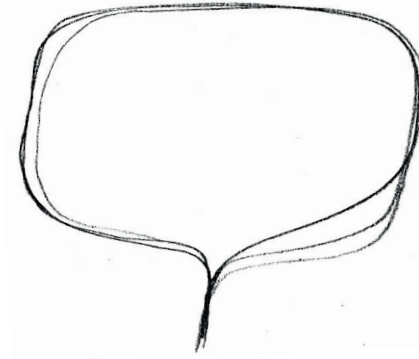
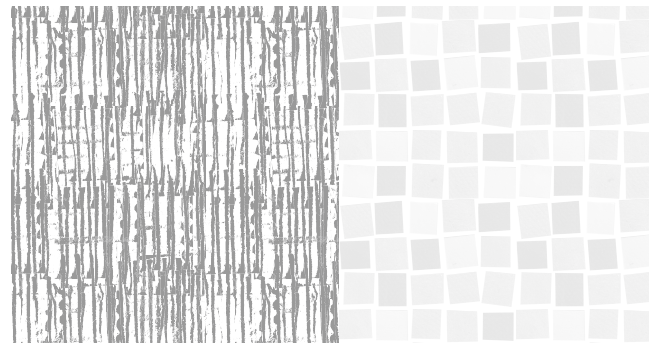
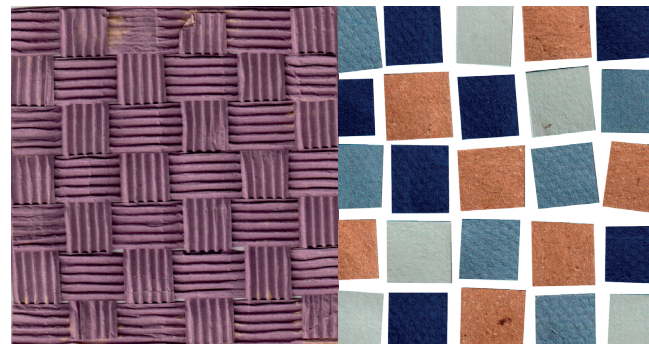
Saksalaisen version malli olisi vaatinut useamman osan painatuksen, koska kuitenkin tavoitteena oli minimoida kustannuksia valitsimme yksiosaisen mallin. Valmiiksi painettujen värillisten postikorttien ja yksivärisenä painettujen muiden osien yhdistämisenkin taustalla oli pienet kustannukset. Ja toisaalta värillisten korttien taideteoskuvat tulevat paremmin esille kun muu on mustavalkoista.

Halusin kuitenkin yrittää tehdä vihkosta ja paketista mielenkiintoisen ja vaihtelevan käyttäen mustaa väriä elävästi. Kannen kuviointia varten skannasin aaltopahvista tehtyä punosta, jonka jälkeen lähdin kokeilemaan Photoshopilla ja Illustratorilla erilaisia vaihtoehtoja käsitellä sitä. Myös sisäkannen ruutukuviota on tehty käsittelemällä erilaisia skannattuja materiaaleja.

Paperi ja sulkija

Tein vihkon ja paketin tulostuskokeilut koululla käytetyllä Munken Pure paperille. Pidin sen värisävystä yhdistettynä harmaasävykuviin ja -kuvioihin. Painon tarjouspyynnöt hoidettiin museon puolesta ja valittu paino suositteli sen tilalle Scandia ivory-paperia. Lopputulokset olivat hyvinkin samankaltaiset kuin omat kokeiluni.

Erittäin hankalaksi osoittautui löytää kuorena käytetylle paperille sen henkeen sopiva sulkija. Olin lupautunut etsimään siihen jonkun ratkaisun ja uskoin löytäväni helposti esimerkiksi läpinäkyviä pyöreitä tarroja tai muuta vastaavaa. Lopulta päädyin stanssaamaan sulkijat ruskeasta liimapaperista soikealla kuviolävistäjällä. Tilaaja on tyytyväinen sulkijaratkaisuni.

Kuvien käsittely ja muu muokkaus

Vaikka paketti sisältää hyvälaatuiset värilliset taidekortit keskustelun aiheiksi tarkoitettuista taideteoksista, piti selkeyden vuoksi vihkossakin olla kuvat kyseisistä maalauksista. Tavoitteena oli edullinen yksivärinen painotuote, mutta mustavalkoiseksi muutetut maalauskuvat eivät olleet tulostettuina edustavia. Muokkasin kuvat tätä tarkoitusta varten erikseen.

Kokeilujen ja erityisesti tulostuskokeilujen perusteella päädyin versioon, jossa on käsivarainen ääriiviapiirros ja taustalla muokattu harmaasävykuva maalauksesta. Mielestäni onnistuin luomaan luonnosmaisen ja erilaisen ilmeen kuville, jotka ovat kuitenkin tunnistettavissa ja yhdistettävissä lähtökohtakuviin.

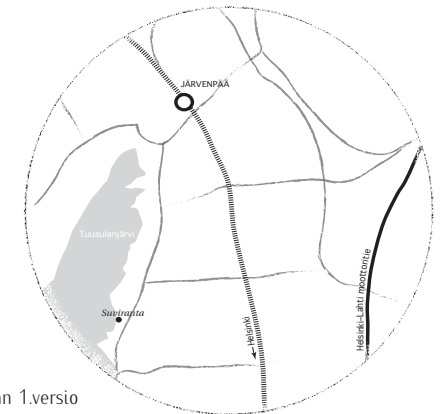
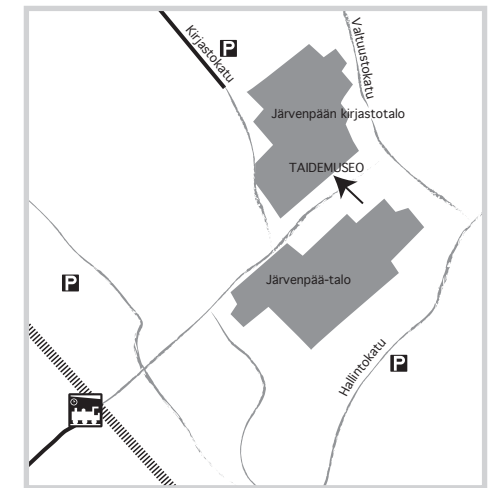
Kysymyksiä visuaaliseksi korostamiseksi tein käsivariivilla myös suuria puhekuuplia. Näitä kuuplia oli alkuversiona kaikilla aukeamilla. Tekstin määrä vaihtelee kuitenkin niin paljon eri aukeamilla, että päädyimme jättämään kuuplan vain parille tyhjemmälle aukeamalle.

Kartat

Järvenpään taidemuseo sijaitsee keskeisellä paikalla aivan Järvenpään keskustassa, mutta uusien kävijöiden on kuitenkin ollut hankala löytää sitä. Museon henkilökunta halusi tämän takia vihkoon yhteystietosivulle kartan. Ensimmäisissä karttaversioissa näkyi myös Järvenpään sijainti laajemmassa mittakaavassa.

Kokeiluversioiden kautta päädyimme asiakkaan kanssa sisällyttämään kaksi karttaa vihkoon. Yhteystietosivulla viimeisellä aukeamalla on aivan Järvenpään ydinkeskustaa ja museon sisäänkäyntiä osoittava kartta. Laajempi Järvenpään ja muita vihkossa mainittuja paikkoja osoittava kartta sisällytettiin ensimmäiselle aukeamalle.

Lopputuloksessa kartat ovat kuitenkin liian pieniä ja joistain teksteistä on hankala saada selvää.

Kartan 1.versio

Valmis paketti ja kaksi ensimmäistä aukeamaa

Keskustelukortit

Tämän vihkon ja sen mukana olevien taidepostikorttien tarkoituksena on innostaa sinua keskustelemaan erilaisista aiheista, kuten luonnosta, perheestä ja kodista.

Voit lähettää kortit ystäville ja sukulaisillesi. Toivottavasti kirjoitat niihin omia huomioitasi Suomesta ja suomalaisuudesta.

Vihkossa on jokaiseen postikorttikuvaan liittyvää tietoa ja kysymyksiä keskustelua varten.

Taideteokset ovat suomalaisten taiteilijoiden Eero Järnefeltin ja Venny Soldan-Brofeldtin tekemiä. He asuivat ja työskentelivät yli sata vuotta sitten Tuusulanjärven taiteilijayhteisössä naapureina. Eeron ja Vennyn naapurissa asui myös monia heidän taiteilijaystäviään, kuten säveltäjä Jean Sibelius ja maalarit Pekka Halonen sekä heidän perheensä.

105mm
148mm

Koti

Eero Järnefelt rakennutti huvilan Tuusulanjärven rannalle 1901. Talo sai nimekseen Suviranta. Rakennus valmistettiin puusta ja siihen rakennettiin kaksi kerrosta sekä vintti. Kodissa oli tilaa isolle perheelle.

Eero ja monet muut taiteilijat olivat kyllästyneet meluisiin ja likaisiin suurkaupunkeihin. Siksi he halusivat rakentaa kotinsa lähelle luontoa. He etsivät maaseudulta työrauhaa.

Suvirannasta haluttiin tehdä viihtyisä ja omannäköinen. Perhe istutti talon ympärille vehreän puutarhan. Eero teki monet huonekalut itse.

Taloon kuului myös ateljee eli Eeron työhuone. Ateljeessa oli korkea katto sekä isot ikkunat, jotta siellä olisi maalaamiseen tarpeeksi tilaa ja valoa. Taiteilijayhteisössä työtä tehtiin kotona. Eeron maalausten aiheena olivat usein oma perhe ja aivan tavallinen arki.

Miltä Eeron kotona näyttää?
Näyttääkö sinun kotonasi samanlaiselta?

mitä nyt ja sen jälkeen

Aloittaessani tätä opinnäytetyötä asetin tavoitteekseni hankkia lisäkokemusta graafisen suunnittelun asiakastyöstä, sekä tutustua lähemmin museopedagogiikkaan. Matkalla tavoite on välillä hämärtynyt, sillä suurin haasteeksi on osoittautunut opinnäytetyökokonaisuuden valmiiksi tekeminen, työn ja yksityiselämän väliajoilla.

Tavoitteeni olla mukana todellisissa asiakasprojekteissa graafisena suunnittelijana on toteutunut ja uskon saaneeni myös aika realistisen kuvan työstä ja sen ajallisesta toteutumisesta. Näissä kahdessa tekemässäni erilaisessa projektissa suurin ero oli mielestäni työryhmän koko. Pienemmässä ryhmässä työ ja aikataulutus oli joustavampaa, kun taas isossa näyttelytyöryhmässä jouduin odottamaan muiden päätöksiä. Kokemattoman opinnäytetyötään tekevän graafikon on aika hankala alkaa vaatia muilta nopeampaa etenemistä.

Joustaminen, sekä aikatauluissa, että omissa suunnittelullisissa valinnoissa tuli esiin useaan kertaan projektien kuluessa. Toisaalta joustavuus oli asia, jota myös arvostettiin työskentelyssäni. Esimerkiksi Harri Kalha mainitsi kuinka helppo on työskennellä henkilön kanssa, joka kykenee muuttamaan tarvittaessa nopeasti suunnitelmiaan, eikä jää kiinni omiin taiteellisiin ideoihinsa. Asiakkaalle tilaustyötä tekevä graafinen suunnittelija on tämän kokemuksen mukaan aika lailla tilaajan armoilla.

Valokuvataiteen museon projektin tuotokseni olivat yleisölle esillä 15.12.2013 asti. Niinä kertoina kun sielä kävin, oli pedapaneelilla lukijoita. Kävijätutkimusta näyttelystä ei tehty, mutta parista blogista olen bongannut kuvia tuotoksistani.

Eero, Venny ja me -keskustelukorttipaketti on myynnissä Järvenpään taidemuseon museokaupassa ja sitä markkinoidaan myös esimerkiksi Kulttuurilla kaikille -nettisivustolla. Ja kuulemma jokunen on mennyt kaupaksikin! Mielenkiintoista on, että Ateneum julkaisi hieman vastaavalla idealla toimivan Taidepakan lokuussa 2013.

Loppuun tekemisen vaikeudesta huolimatta projektissa on ollut monta antoisaa kohtaa. Erityisen hienoa on ollut työskennellä museoalan ammattilaisten kanssa. Olen tämän tekemisen aikana tutustunut Satu Itkoseen, Harri Kalhaan, Erja Saloon, Hanna Nikanderiin ja moneen muuhun oman alansa taitajaan. Jatkossakin minua kiinnostaisi yhteistyö museoiden kanssa ja erityisesti näyttelysuunnittelu; näyttelydramaturgia, narratiivisuus eli näyttelyn rakentaminen muun kuin visuaalisen yhtenäisyyden kautta. Sekä henkilökohtaisesti, että oppilaiden kanssa voisi syntyä vaikka mitä mielenkiintoista.

Kaikenlaista uuttakin olen oppinut; en ollut aiemmin tehnyt oikeasti mitään painovalmista. Nyt ymmärrän jotain jo aineisto-ohjeista; ftp-palvelimelle siirrosta, ICC-profiilien lataamisesta ja muusta "mystisestä". Tarvittaessa yhteydenpito painoihin on jatkossa hieman helpompaa.

Internetosoitteita, joilla tekemäni projektit ovat esillä:

<http://cult24.fi/valokuvataiteen-museossa-surrealistia-postikortteja-katso-kuvasarja/>

<http://blandad.blogspot.fi/2013/08/surrealismia-ja-silmanlumetta.html>

<http://kulturforalla.fi/uutiset.php?aid=13717&d=2013>

SYYSKUU 2012

Yhteistyökumppaneiden etsintä Pedaali ry:n sähköpostilistan kautta. Valinnan tein tässä vaiheessa sopivaksi katsomieni toteutusaikataulujen perusteella.

Järvenpään taidemuseon projekti
Suomen valokuvataiteen museon projekti

15.10
Tapaaminen museolla Suomen valokuvataiteen museolla Erja Salon kanssa. Näyttelyn materiaaliin ja tausta-aineistoon tutustuminen.

16.10
Ensimmäinen tapaaminen museolla Hanna Nikanderin kanssa.

19.10 AIHESEMINAARI

LIITE aikajana

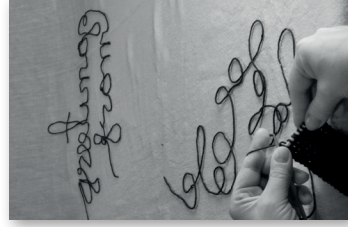
Liitteenä olevalla aikajanalla, olen halunnut kertoa projektien etenemisestä ja liittymisestä toisiinsa. Aikajanalta löytyy myös mainintoja yksityiskohdista ja projektien osista, mitkä eivät ikinä toteutuneet.

11.2

Tapaaminen museolla Hanna Nikanderin kanssa. Päätimme yhdessä kohderyhmän ja formaatin. Suunniteltava tuote on maahanmuuttajatyöhön tarkoitettu paketti, joka sisältää jo painatettuja postikortteja kokoelmateoksista ja vihkosen, jossa on vinkkejä niiden käyttöön oppimistilanteissa.

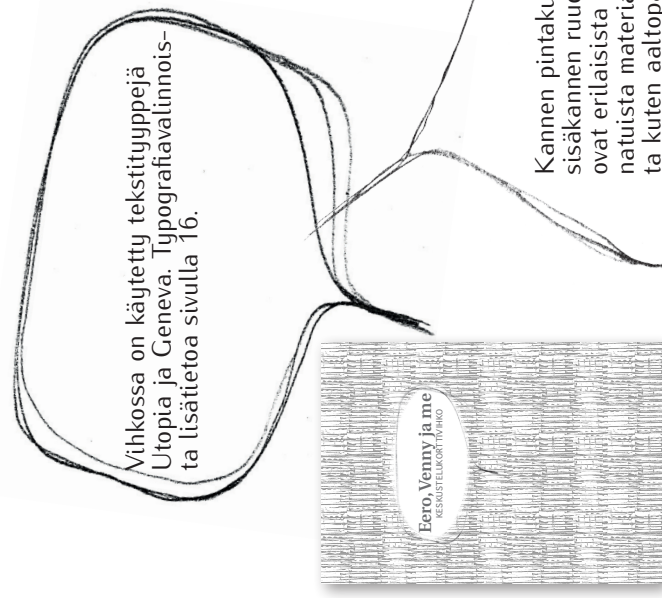
15.3 VÄLISEMINAARI

26.3
Tapaaminen museolla Erja Salon kanssa. Sovimme, että suunnittelen ja toteutan näyttelyn oheiskäyttöön, esim. toiminnallisiin työpajoihin valokuvapostikorttisarjan (6-8kpl). Korttien on tarkoitus olla kuvia, jotta voi värittää, tuunata ja skräpäätä.

6.5
Suunnitelmiin tuli täysi muutos kun minun toivottiinkin oheismateriaalin sijaan suunnittelevan näyttelytilaan tulevan "pedapaneelin" ilme. Tapasin myös näyttelyin kuraattorin Harri Kalhan, joka myös kirjoittaa tekstit koosioon. Osion tarkoitus on tarkoitus avata näyttelyteoksissa käytettyjä teknikoita ja teosten taustaa.

30.5
Sain sähköpostilla digitoidut pedapaneeliosion korit omaa suunnitelmaani varten.

Vihkossa on käytetty tekstityyppejä Utopia ja Geneva. Typografivalinnoista lisätietoa sivulla 16.

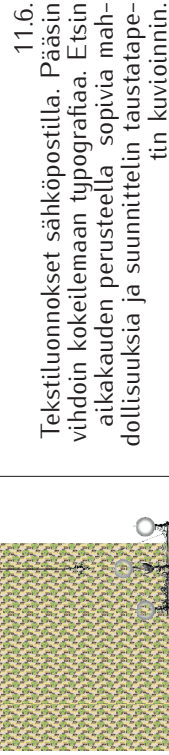
Kannen pintakuvio ja sisäkannen ruudutus ovat erilaisista skannatuista materiaaleista kuten aaltopahvista tehtyjä kuvointeja.

21.5

Tapaaminen museolla Hanna Nikanderin ja Pinja Petäjän kanssa. Valitsimme kuusi pakettiin tulevaa korttia, sekä sain kommentteja ulkoasuunitelmaani (VERSIO1). He pitivät hieman "vanhanaikaisesta" tunnelmasta mikä ulkoasussa on.

4.6. Osallistuin museolla näyttelyyn suunnittelupalaveriin. Tapa- sin myös näyttelyarkkitehdit Taina Väisänen ja Ulla-Mai- ja Peltolan, sekä museon näyttelytoiminnasta vastaavan intendentin Anna-Kaisa Rastenbergin. Esittelin heille suunnitelmani, jonka he hyväksyivät. Tässä vaiheessa vielä luulin, että pedapaneelin leveys on noin 120cm. Pohja- piirroksia, eikä värisuunnitelmia ollut vielä valmiina, eikä heillä ollut mielipidettä kun kysyin fonttivalinnasta.

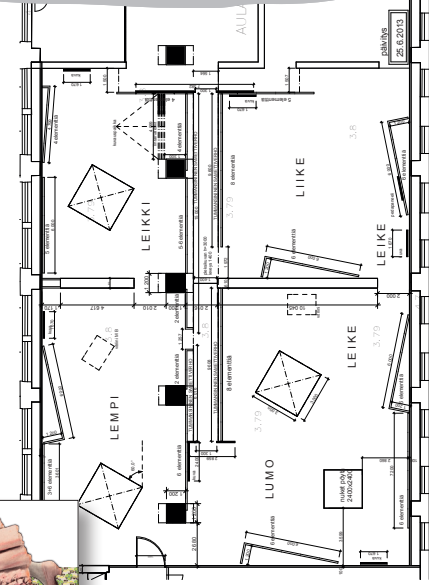
Näyttelyjulisteen ja muun markkinointimateriaalin on suunnitellut Johannes Ekholm ja hän oli antanut Erjan välityksellä minulle vapaat kädet käyttää tai olla käyttä- mättä hänen valintaansa typografin suhteen.

11.6. Tekstiluonnokset sähköpostilla. Pääsin vihdoin kokeilemaan typografiaa. Etsin aikakauden perusteella sopivia mah- dollisuuksia ja suunnittelin taustatape- tin kuvioinnin.

20.6. Sain valmiit tekstit sähköpostilla; myös eri kieliversiot (ruotsi ja englanti), ke- hystettävien originaalikorttien kehysten koon ja mallin, sekä yllätykseksi peda- paneeli otikin kasvanut leveydeltään jo 4,8 metriseksi!

5.7. Museon väen ollessa lomalla sain näyttelyarkkitehdiltä pohjapiirroksen näyttelytilasta, jossa pedapaneelin leveys oli jo 6m!

15.7. VERSIO4
Korjauksia tekstiin.

29.7. Tapaaminen museolla Pinja Petäjän kanssa. Hioimme yh- dessä "selkokielisyyttä", joltain osioita poistettiin ja jotain taas lisättiin. Sisäkanteen toivottiin kartoja (VERSIO5).

Järvenpään taidemuseon projekti Suomen valokuvataiteen museon projekti

2.8. Sähköpostilla sain väritysuunnitelman, jossa värit olivat Tikkurilan värikartan numeroilla. Maalikaupan väriliusko- jen ja PANTONE-viuhkojen avulla hain väri vastaavuuksia saadakseni tapetin kuvioinnin värit sopimaan seinän taustaväriin.

4.8. VERSIO 6

5.8. Suuren irtileikattavan naisahmon fraktaalisuurenno- syvättävänä. Työ osoittautui hitaaksi tiedoston suuren koon takia (lähes 4Gt), lisäksi rakensin hahmolle puuttuvan helmanosan..

8.8. Sain vihdinkin aineiston lähtemään painoon, vaikkakin vielä lähetysvaiheessa sain tilaajalta pyynnön muuttaa parissa kohdassa esiintyvän tekstin Société Industrielle des Photographes muotoon Société Industrielle de Pho- tographie.

14.-15.8. Menin Helsinkiin odottelemaan materiaalin toimitus- ta painosta museolle; lupauduin pystytysavuksi pariksi päiväksi. Pystytysvaiheessa tajuttiin, että seinä oli "kas- vanut" suunnitteluvaiheessa. Lopputuloksena erilaisten vaihtoehtojen välillä päädyttiin vaihtamaan pedapaneeli kokonaan toiselle seinälle ja tapetit jätettiin myös koko- naan pois. Yhdessä tekstijulisteesa oli virhe ja se joudutti- in tilaamaan uudestaan. Sommittelin materiaalin uudelleen ja yhdessä teknisen henkilökunnan kanssa kiinnitimme ne seinälle. Myös kuraattori oli mukana päätöksenteossa ja pystytyksessä.

17.8. Silmänlumetta ja surrealismaa -näyttelyn avajaiset
Viimeinenkin juliste on saatu seinälle ja näen koko- naisuuden valmiina

10.6. VERSIO2
Ensimmäiset oikeat tekstit.

13.6. VERSIO3
Korjauksia tekstiin.

10.8. VERSIO 7, josta jätettiin pois infolaatitot, teksti muutti taas aika paljon muotoaan ja toinen kartoista meni uusiksi.

15.8. VERSIO 8, josta hiottiin enää kirjoitusvirheitä ja lisättiin ISBN-numero

16.8. VERSIO 9, lähti painoon, palasi takaisin tallennusvirheen takia ja viimein oli OK painon mielestä 19.8.

23.8. Sain postissa tarkistusvedoksen painosta. Vedos oli aivan erilaisella paperilla kuin suunnitelmissa. Tein pakettien sulkijoiksi liimaperistä soikiota, jotka postittin museolle.

30.8. PEHMEÄSTI -näyttelyn avajaiset
Museokaupassa myydään keskustelukorttipakettia 5€/kpl ja näen tuotokseni ensimmäistä kertaa valmiina.

Lähteet

PAINETUT LÄHTEET

af Hällström, Jaana. 2011. NÄYTTÉLVIESTINTÄ. Suomen Museoliiton julkaisuja 60. Vammalan Kirjapaino. Sastamala.

Itkonen, Markus. 2006. TYPOGRAFIA JA LUETTAVUUS. Teoksessa Leskelä, Leealaura ja Virtanen, Hannu (toim.)2006. Toisin sanoen. Selkokielen teoriaa ja käytäntöjä. Oppimateriaalikeskus OPIKE. Helsinki.

Kaitavuori, Kaija. 2007. MUSEO JA YLEISÖ. Teoksessa Kinanen, Pauliina(toim.)2005. Museologia tänään. Suomen Museoliiton julkaisuja 57. Gummerus. Jyväskylä.

Silvennoinen, Heikki ja Tulkki, Pasi. 1998. ELINIKÄINEN OPPIMINEN. Gaudeamus. Tampere.

Virtanen, Hannu. 2009. SELKOKIELEN KÄSIKIRJA. Kehitysvammaliitto. Helsinki.

MUUT LÄHTEET

Salo, Erja. Sähköpostihaastattelu 03.10.2013, sekä viittaukset PEDAAALI ry:n missioon, joka ovat löydettävissä <http://www.pedaali.fi/missio.html> (26.10.2013)

Älli, Sami. SELKOKIELISEN VERKKOPALVELUN SISÄLLÖN ULKOASU JA TYPOGRAFIA. (26.10.2013)
<http://papunet.net/saavutettavuus/selkokielen-verkkopalvelun-sisallon-ulkoasu-ja-typografia/>

KUVALÄHTEET

sivu 12 Kuvat Harri Kalhan kokoelman korteista. Suomen valokuvataiteen museo.

sivu 14 Fanciful alphabet X by R. Stirling
Schmidt, Clara. 2005. ALPHABETS. L'Aventurine. Lyon.

sivu 16 May, Julia. The Art Of Film Title Design Throughout Cinema History.
www.smashingmagazine.com/2010/10/04/the-art-of-the-film-title-throughout-cinema-history/
(26.10.2013)

sivu 16 Meggs, Philip B. 1992. A History of Graphic Design. International Thomson Publishing.
Cirque D'Hiver poster

sivut 17-18 Virve Laustela. 2013. Suomen valokuvataiteen museo.

sivu 21 Matias Uusikylä. Kuvat Järvenpään taidemuseon kokoelman maalauksista.

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Opinnäytetyö
Milla Aaltonen 2014

Viestinnän koulutusohjelma/Graafisen suunnittelun suuntautumisvaihtoehto

